

ISTORIJSKI RAZVOJ SOCIOLOGIJE

UVOD

Sociologija se kao naučna disciplina javlja sredinom XIX veka. Ona nastaje kao uzor na fiziku. Jedan od njenih osnivača bio je Ogist Kont koji je, po uzoru na fiziku, smatrao da treba da postoji Socijalna statika i Socijalna dinamika.

Sociologija je sve do sredine XIX veka bila deo filozofije. Njen razvoj od izdvajanja iz filozofije može se podeliti u tri etape: prva etapa koja je obuhvatala period od sredine XIX veka, pa do 30-tih godina našeg veka i koja je bila pod snažnim uticajem filozofije; druga etapa koja je obuhvatala period od 30-tih do 60-tih godina našeg veka i koja je konačno doživela raskid sociologije i filozofije; treća etapa koja je obuhvatala period od 60-tih godina, pa sve do danas i koja uz očuvanje samostalnosti ovih nauka teži kao njihovoj novoj intergaciji i saradnji.

Sociologija kao nauka koristi istorijska zbivanja da bi došla do svojih proučavanja društva i pojedinih pojava u društvu.

Iako je imala kratku istoriju, sociologija ima dugu predistoriju. Proučavana je kroz različite društvene promene, od robovlasničkih zajednica do savremenog društva.

1. RAZVOJ SOCIOLOGIJE I NJENE ETAPE

Kako se razvijalo građansko društvo razvijala se i sociologija.¹ Sociologija je kao nauka o društvu prolazila kroz krize koje su pratile građansko društvo. Upravo zbog toga etape sociološkog razvoja mogu se podeliti kao i etape razvoja građanskog društva. Prva etapa se može nazvati „Herojsko doba“, koje se dalje može podeliti na Predistoriju sociologije, odnosno vreme njenog prvog pojavljivanja sredinom XIX veka – 1840. godine i „Pionirsku eru“ s kojom je nauka o društvu nastala kao duhovna tvorevina. Ova era proteže se sve do 1880. godine.² U društvenoj osnovi nastanka sociologije nalaze se: buržoaske revolucije; industrijska revolucija i uspon kapitalizma i nastup snaga socijalizma; urbanizacija; građansko društvo i sve očigledniji rascep sfera društvenosti u njemu; klasno raslojavanje i antagonizmi osnovnih klasa, ogoljeno delovanje zakona reprodukcije društvenog života i skidanje ideološkog vela koji je prikrivao stvarnu suštinu društvenih odnosa, kao i potrebe bilo snaga društvene reforme ili snaga revolucije.³ Posmatrajući razvoj sociologije, odnosno njenu predistoriju koja se ogleda u različitim teorijama o društvu postoje više teorija koje obuhvataju različite periode: antička misao o društvu, srednjovekovna misao o društvu, novovekovna misao o društvu, građanski smer o društvu, marksistički smer. Svaki od ovih smerova, odnosno pristupa o proučavanju društva razlikuje se po nekoj svojoj činjenici i teoriji.

¹ Dr. Dragan Subotić, Sociologija, Beograd, 2005., 45 str.

² Isto, 45 str.

³ sociologija.differentia.co.yu/diferencijasoc.htm

1.1. Antička misao o društvu

Stari robovlasnički sastavi u kojima je vladar bio poistovećen s bogom, nisu ostavljali puno prostora za razmišljanje o društvu, odnosno za čuvanje informacija o razmišljanju o društvu. Takvi uslovi su se stekli tek u antičkoj Grčkoj.

Heleni (Grci) učinili su ogroman korak ka unapređenju misli o društvu, o ssvetu i čoveku uopšte. Grci su radikalno prevazišli mitsko-dogmatski način razmišljanja (mada kod njih postoje tragovi ovog razmišljanja). Iskustveni elementi u njihovoj misli još nisu bili tako snažni, tako razvijeni da bi se moglo govoriti o nauci u punom smislu. To je dovelo do stvaranja filozofije kao oblika razmišljanja o svetu.

Značajno mesto u nastanku i razvoju grčke misli o društvu imali su *sofisti*. Oni su bili putujući učitelji govoništva i političke veštine. Kao putujući učitelji, sofisti su naplaćivali svoje usluge. Naziv „sofisti“ dobili su od čuvenog Sokrata koji im se rugao jer su sofisti tvrdili da „poseduju znanje“, pa ga mogu naplaćivati, za razliku od njega koji je za sebe govorio da „ništa ne zna“. Odatle i reči „sofizam“ i „sofisterija“ koje označavaju verbalno, prividno, retoričko dokazivanje određenih stavova koji se pri kritičnijem posmatranju pokazuju kao privid dokazanog. Sofisti su razvili jedno racionalističko učenje (učenje koje najveći značaj pridaje veri čovekove umne sposobnosti u saznavanju suštine sveta i u regulisanju društvenih odnosa, što može voditi spekulativnosti, jer ne insistira na iskustvenoj proverljivosti). Po njima, država su stvorili ljudi. Oni su prvi izrazili stav da država nije božanskog porekla, nije plod dejstva neba, već tvorevina ljudi. Ljudi su, prema sofistima, stvorili državu da bi bolje štitili svoje interese i svoj život. Predstavnici sofista bili su: Protagora (481 – 411), Gorgija (483 – 375), Hipija i mnogi drugi. Protagora je smatrao da je „najgori čovek u civilizovanoj državi bolji od najboljeg divljaka“. Sofisti su državu zamišljali kao skup ravnopravnih građana koji osiguravaju svoju bezbednost i ograničavaju prirodnu slobodu.

Grčka filozofska misao dostiže vrhunac sa Platonom (427-347 godine pre nove ere). Jedna od najvećih vrednosti njegovog učenja jeste povezanost i celovitost njegove zamisli prirode, društva i čoveka. Ta zamisao svrstava se u filozovski objektivni idealizam. Osnovni stav objektivnog idealizma u filozofiji jeste, da je duh primaran u odnosu na materiju.

„Suština čoveka nije u telu, već u duši, a duša je 'otpala ideja' koja teži da se vrati u carstvo ideja“

Platon u svom delu „Država“ tvrdi da je država nužnost na koju su ljudi primorani da bi ostvarili mnogobrojne potrebe. Da bi država ostvarila svoju ulogu, ona mora biti organizirana na najbolji način, a to znači da bude dobro izvršena podela rada.

Po tom principu Platon deli društvo na staleže:

- 1.) Prvi stalež su upravljači. To su mudraci, filozofi i njihova glavna osobina je mudrost. Oni upravljaju društvom.
- 2.) Drugi stalež su čuvari. To su ratnici i njihova glavna osobina je hrabrost. Oni brane državu i štite zakon.
- 3.) Treći stalež su radnici. Oni osiguravaju materijalne potrebe društva, a njihove osobine su poslušnost i radinost.⁴

⁴ sociologija.differentia.co.yu/diferencijasoc.htm

**---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----**

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG

RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA

RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.MAGISTARSKI.COM

WWW.MATURSKIRADOVI.NET



NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO **[SEMINARSKI](#)**, **[DIPLOMSKI](#)** ILI **[MATURSKI](#)** RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE **[GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#)** KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U **[BAZI](#)** NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU **[IZRADA RADOVA](#)**. PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM **[FORUMU](#)** ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com